

Vyhodnotenie národného sektorového programu Slovenskej obchodnej inšpekcie zameraného na kontrolu svietidiel na domáce použitie

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 281/2023 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s § 8 ods. 5 citovaného zákona, vypracovala a následne zrealizovala národný sektorový program zameraný na jednu z najpoužívanejších sortimentných skupín výrobkov, a to svietidiel na domáce použitie.

Na trhu majú byť spotrebiteľom ponúkané iba svietidlá, ktoré sú v úplnom súlade s nariadením vlády SR č. 148/2016 Z. z. o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/35/EÚ o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu), resp. s nariadením vlády SR č. 127/2016 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite (transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ o harmonizácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na elektromagnetickú kompatibilitu) v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a spĺňajú uplatniteľné základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia podľa platných európskych harmonizovaných noriem.

Výkon dohľadu SOI prebiehal na celom národnom trhu SR, ako aj pri vstupe výrobkov na trh EÚ, so zameraním sa na správnosť a úplnosť značenia, sprievodnej a technickej dokumentácie, a na kontrolu bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami podľa platných právnych predpisov vzťahujúcich sa na svietidlá.

Podkladom na vypracovanie a následné zrealizovanie programu na predmetnú sortimentnú skupinu výrobkov boli negatívne skúsenosti z kontrol na národnom trhu SR, ako aj z kontrol v rámci colnej spolupráce medzi SOI a Finančným riaditeľstvom SR pri vstupe svietidiel na jednotný trh v ostatnom období. V neposlednom rade SOI evidovala zvýšený počet notifikácií týchto výrobkov v systéme na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných výrobkoch – v systéme Safety Gate/Rapex.

Svietidlá, vzhľadom na rozsah ich každodenného využitia, patria do skupiny výrobkov, ktorých uvedenie na trh bez náležitého posúdenia zhody odôvodňuje pravdepodobnosť vzniku rizika ublíženia na zdraví nielen pre spotrebiteľov, ale aj iných koncových užívateľov.

Predmet kontroly

Predmetom kontroly boli vybrané skupiny svietidiel:

- vstupujúce na jednotný trh EÚ – kontrola vytypovaných skupín svietidiel v spolupráci s colnými úradmi na základe colných hlásení,

- sprístupnené na trhu SR, **najmä kontrola ich skutočných vlastností**, či tieto spĺňajú stanovené technické požiadavky.

Predmetom kontroly boli vybrané skupiny svietidiel triedy ochrany I, II a III bez diaľkových ovládacích zariadení, pričom na posúdenie bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami boli odoberané výlučne svietidlá triedy ochrany I a II.

Vybrané skupiny svietidiel

1. Prenosné svietidlá na všeobecné použitie

Prenosné svietidlo (angl. portable luminaire) je svietidlo, ktoré sa počas normálneho používania môže premiestniť z jedného miesta na druhé, pričom je pripojené na napájanie. Za prenosné svietidlá sa pokladajú aj svietidlá, ktoré sa montujú na stenu, vybavené s napájacou šnúrou určenou na pripojenie vidlice a svietidlá, ktoré sa pripevňujú na podklad krídlovou skrútkou, svorkou, či hákom tak, že sa dajú ľahko oddeliť rukou od podkladu.

Prenosné svietidlá na všeobecné použitie musia spĺňať technické požiadavky uvedené v harmonizovanej technickej norme STN EN 60598 – 1 v spojení s harmonizovanou technickou normou STN EN 60598-2-4.

Obrázok č. 1 – Príklad prenosného svietidla na všeobecné použitie

2. Širokohlavé svetlomety

Širokohlavý svetlomet (angl. floodlight) je svietidlo pre širokohlavé osvetlenie celej scény alebo predmetu (ide najmä o reflektory). Tento môže byť buď na vonkajšie alebo vnútorné použitie, resp. na obidve použitia súčasne.

Širokohlavé svetlomety musia spĺňať technické požiadavky uvedené v harmonizovanej technickej norme STN EN 60598 – 1 v spojení s harmonizovanou technickou normou STN EN 60598-2-5.

Obrázok č. 2 – Príklad širokohlavého svetlometu

3. Stacionárne svietidlá na všeobecné použitie

Stacionárne svietidlo (angl. fixed luminaire) je svietidlo, ktoré sa nedá ľahko premiestniť z jedného miesta na druhé buď preto, lebo sa dá oddeliť len s použitím nástroja, alebo preto, že je určené na používanie mimo dosahu ruky. Vo všeobecnosti sú stacionárne svietidlá skonštruované na trvalé pripojenie na napájanie, ale môžu sa pripájať aj pomocou vidlíc alebo podobného zariadenia.

Stacionárne svietidlá na všeobecné použitie musia spĺňať technické požiadavky uvedené v harmonizovanej technickej norme STN EN 60598 – 1 v spojení s harmonizovanou technickou normou STN EN 60598-2-1.

Obrázok č. 3 – Príklad stacionárneho svietidla na všeobecné použitie

4. Zapustené svietidlá

Zapustené svietidlo (angl. recessed luminaire) je svietidlo určené výrobcom na úplné alebo čiastočné zapustenie do montážnej plochy. Názov sa vzťahuje na svietidlá v zatvorených dutinách i na svietidlá namontované cez plochu, akou je zavesený strop.

Zapustené svietidlá musia spĺňať technické požiadavky uvedené v harmonizovanej technickej norme STN EN 60598 – 1 v spojení s harmonizovanou technickou normou STN EN 60598-2-2.

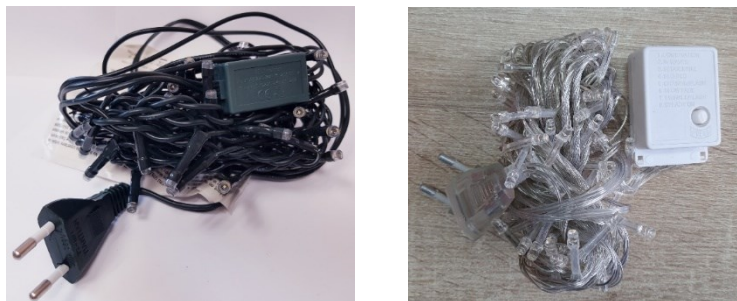
Obrázok č. 4 – Príklady zapustených svietidiel

5. Svetelné reťazce

Svetelný reťazec (angl. lighting chain) je svietidlo zahrňujúce zostavu sériovo zapojených objímok, paralelne zapojených objímok, alebo sériovo/paralelne zapojených objímok a prepojovacie izolované vodiče. Svetelná reťaz môže obsahovať rôzne zariadenia, napr. zariadenie na zmenu režimov svietenia.

Svetelné reťazce musia spĺňať technické požiadavky uvedené v harmonizovanej norme STN EN 60598 – 1 v spojení s harmonizovanou technickou normou STN EN 60598-2-20.

Predmetom kontroly boli výlučne **svetelné reťazce triedy ochrany II**.

Obrázok č. 5 – príklady svetelných reťazcov

Svietidlá patria podľa zákona č. 56/2018 Z. z. medzi tzv. „určené výrobky“. To znamená, že pred uvedením na trh týchto výrobkov musí výrobca **posúdiť zhodu** ich vlastností so stanovenými technickými požiadavkami predpísaným spôsobom, vydať písomné **EÚ vyhlásenie o zhode** a na dôkaz toho ich označiť **označením CE**. V prípade svietidiel sú základné požiadavky stanovené v NV SR č. 148/2016 Z. z. a NV SR č. 127/2016 Z. z., pričom konkrétne technické požiadavky sú stanovené v príslušných technických normách.

Obsah kontroly

SOI vykonávala kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z príslušných platných právnych predpisov. Išlo najmä o kontroly skutočných vlastností vybraných skupín svietidiel, či tieto vyhovujú stanoveným technickým požiadavkám. Súčasťou kontroly bola aj kontrola povinného značenia, EÚ vyhlásenia o zhode, ale aj kontrola sprievodnej a technickej dokumentácie.

Požiadavky na označovanie povinnými údajmi

Všetky vybrané skupiny svietidiel musia byť v zmysle NV SR č. 127/2016 Z. z. a NV SR č. 148/2016 Z. z. v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z., viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- menom výrobcu (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou) a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- menom dovozcu, ak existuje (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou), a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- označením CE v správnom tvare,
- modelovým/typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslom, alebo akýmkoľvek iným prvkom, ktorý umožní ich identifikáciu,
- menovitým napätím alebo rozsahom menovitého napätia,
- značkou svietidiel triedy ochrany II, ak je aplikovateľná,
- značkou svietidiel triedy ochrany III, ak je aplikovateľná.

Upozornenie!

*V zmysle NV SR č. 148/2016 Z. z., resp. NV SR č. 127/2016 Z. z. v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. je prípustné, aby vyššie uvedené údaje, okrem označenia CE, boli uvedené na obale alebo v sprievodnej dokumentácii svietidla, ak to rozmer alebo povaha svietidla nedovoľuje. Predmetom sektorového programu boli len také svietidlá, pri ktorých musel byť **výrobca** (minimálne obchodné meno alebo registrovaná obchodná značka) a **identifikačný znak** (model/typ, šarža, či séria) uvedený **priamo na výrobu**.*

Definície a informácie spojené s povinným označovaním vybraných skupín svietidiel

A. Triedy ochrany

Svietidlá sa podľa druhu ochrany pred zásahom elektrickým prúdom v zmysle harmonizovanej technickej normy STN EN 60598-1 musia zatriediť do triedy ochrany I, II alebo III. Každé svietidlo má len jedno zatriedenie. Napríklad svietidlo so vstavaným transformátorom na malé napätie s prostriedkom na uzemnenie sa zatriedi do triedy I a nijaká časť svietidla sa nemôže zatriediť do triedy III, hoci je priestor svetelného zdroja oddelený priehradkou od priestoru transformátora.

➤ **Svietidlo triedy ochrany I**

Svietidlo s ochranou pred zásahom elektrickým prúdom založenou nielen na základnej izolácii, ktoré zahŕňa aj dodatočné bezpečnostné opatrenia tak, že sú zriadené prostriedky na pripojenie prístupných vodivých častí na ochranný (uzemňovací) vodič v pevnom elektrickom rozvode inštalácie, aby sa prístupné vodivé časti nemohli stať živými pri zlyhaní základnej izolácie.

➤ **Svietidlo triedy ochrany II**

Svietidlo s ochrannou pred zásahom elektrickým prúdom založenou nielen na základnej izolácii, ale aj na ďalších bezpečnostných opatreniach, ako je dvojité izolácia; nemá prostriedky na ochranné uzemnenie ani nezávisí od podmienok inštalácie.

Na prenosných svietidlách vybavených napájacou šnúrovou sa značka triedy ochrany II, ak je aplikovateľná, vyznačí zvonku svietidla. Značka triedy ochrany II sa nevyznačuje na svietidlových adaptéroch.

➤ **Svietidlo triedy ochrany III**

Svietidlo, v ktorom sa ochrana pred zásahom elektrickým prúdom zakladá na napájaní bezpečným malým napätím (SELV) a v ktorom nevzniká vyššie napätie ako bezpečné malé napätie.

Obrázok č. 6 – Symbol triedy ochrany II a triedy ochrany III

B. Menovité napätie

Menovité napätie (angl. rated voltage) je napájacie napätie alebo napätie pridelené svietidlu. Menovité napätie sa označuje vo voltoch, pričom:

- na svietidlách so žiarovkami sa vyznačí, len ak je menovité napätie iné ako 250 V,
- na prenosných svietidlách triedy ochrany III sa vyznačí menovité napätie zvonku svietidla,
- svetelný reťazec sa označí menovitým napätím alebo rozsahom menovitého napätia celého (kompletného) reťazca.

EÚ vyhlásenie o zhode a technická dokumentácia

V rámci kontrol bolo EÚ vyhlásenie o zhode žiadané v prípadoch, kedy výrobok vykazoval nedostatky v povinnom značení, resp. tento druh bol, z dôvodu podozrenia na jeho bezpečnosť, odobraný ako vzorka pre potreby testovania v akreditovanom laboratóriu. EÚ vyhlásenie o zhode je potvrdenie, ktoré preukazuje splnenie všetkých základných požiadaviek harmonizačných právnych predpisov, ktoré sa na konkrétny typ svietidla vzťahujú. EÚ vyhlásenie o zhode musí byť v úradnom jazyku krajiny použitia (slovenský jazyk) a môže byť súčasťou návodu na použitie. Môže ho vydať len výrobca alebo splnomocnený zástupca pričom musí obsahovať minimálne tieto údaje:

1. meno a adresu výrobcu,
2. typ alebo model, popr. aj číslo šarže alebo výrobné číslo,
3. harmonizačné právne predpisy, s ktorými výrobca deklaruje súlad výrobku,
4. odkaz na použité harmonizované normy,
5. miesto a dátum vydania vyhlásenia o zhode.

V takmer každom prípade akýchkoľvek zistených nedostatkov v prípade povinného značenia, resp. EÚ vyhlásenia o zhode, inšpektori SOI žiadali predložiť technickú dokumentáciu, pretože existovalo podozrenie, že výrobok nemá posúdenú zhodu zákonným spôsobom, t. j. podozrenie, že výrobok nebol vyrobený v súlade s predpísanými technickými požiadavkami. Technická dokumentácia musí jednoznačne odkazovať na kontrolovaný výrobok.

Kontrola plnenia technických požiadaviek

V rámci programu boli odobrané vybrané druhy svietidiel na posúdenie plnenia stanovených technických požiadaviek s dôrazom na ich bezpečnosť. Vytypované druhy boli odoberané priamo z ponuky trhu SR a kontrola ich technických požiadaviek a zhody s predpísanými požiadavkami bola vykonávaná v akreditovanom laboratóriu.

Výsledky kontroly

Kontrola svietidiel prebiehala nie len na národnom trhu SR, kde okrem kamenných predajní boli kontrolované aj internetové obchody, ale aj na vstupe na jednotný trh EÚ.

1. Kontrola pri vstupe svietidiel na jednotný trh Európskej únie

Pri kontrole dovážaných výrobkov z 3 krajín na vstupe na trh Európskej únie SOI spolupracovala s colnými orgánmi s odvolaním na čl. 25 až 28 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 z 20. júna 2019 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení (ES) č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011 (ďalej len „Nariadenie (EÚ) 2019/1020“). V rámci spolupráce bol vytvorený rizikový profil na svietidlá, na základe ktorého hlásili colné orgány SOI ich dovoz.

Colné orgány za sledované obdobie zaslali SOI celkom **70 hlásení** týkajúce sa svietidiel na domáce použitie, ktoré boli predmetom programu. V rámci týchto hlásení SOI prekontrolovala celkovo **240 druhov svietidiel**. Z toho 208 druhov v počte 33 473 kusov a v celkovej hodnote 682 359,21 € bolo v súlade s platnými požiadavkami EÚ, a preto tieto druhy boli prepustené do tzv. *voľného obehu*. Súčasne však **32 druhov v celkovom počte 2 427 kusov a v celkovej hodnote 15 289,02 €** nespĺňalo predpísané požiadavky. V nadväznosti na zistené nedostatky bolo vydaných spolu **32 záväzných stanovísk** na týchto 32 druhov, že tieto nemôžu byť, v zmysle čl. 28 ods. 2 Nariadenia EÚ 2019/1020, uvedené na jednotný trh EÚ.

2. Kontrola na národnom trhu

A Kontrola povinného značenia, EÚ vyhlásenia o zhode a technickej dokumentácie

V sledovanom období vykonala SOI kontroly dodržiavania plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre danú skupinu svietidiel, čo sa týka označovania povinnými údajmi, EÚ vyhlásenie o zhode a technickej dokumentácie, **v 245 predajných jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené **v 43 PJ**, čo predstavuje takmer **17,6% kontrol s nedostatkom**.

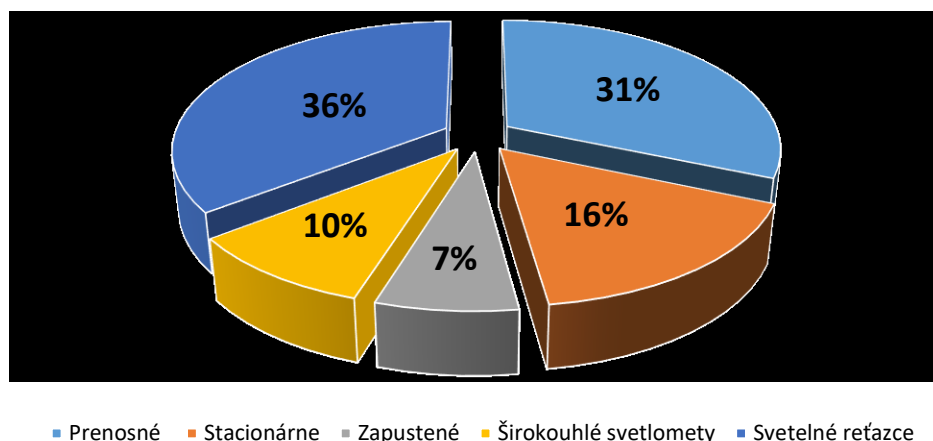
Celkovo bolo prekontrolovaných **1 231 druhov** svietidiel, pričom nedostatky boli zistené **u 98 druhov** celkovej hodnote **9 416, 44 €**. Konkrétne bolo prekontrolovaných:

- a) **360 druhov** prenosných svietidiel; z toho **27 druhov** s nedostatkom,
- b) **169 druhov** stacionárnych svietidiel; z toho **33 druhov** s nedostatkom,
- c) **84 druhov** zapustených svietidiel; z toho **2 druhy** s nedostatkom,
- d) **110 druhov** širokohlých svetlometov; z toho **9 druhov** s nedostatkom,
- e) **410 druhov** svetelných reťazcov; z toho **27 druhov** s nedostatkom.

Poznámka

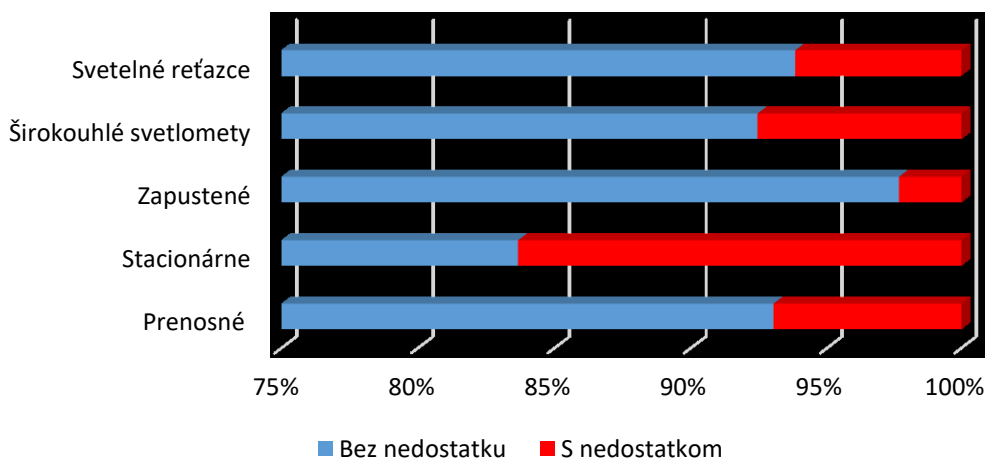
Niektoré druhy vykazovali viac ako 1 nedostatok.

Graf č. 1 – Percentuálny podiel počtu jednotlivých druhov z celkového počtu kontrolovaných druhov

Najčastejšie kontrolovaným druhom boli svetelné reťazce. Uvedené vyplýva z dlhodobých negatívnych zistení pri kontrole tejto skupiny svetidiel, kedy SOI zisťuje na trhu ich veľký počet nebezpečných druhov. Druhou najčastejšie kontrolovanou skupinou boli prenosné svetidlá vzhľadom na ich účel použitia.

Graf č. 2 – Podiel počtu kontrolovaných druhov a zistených nedostatkov

Z grafu vyplýva, že najpočetnejšie nedostatky boli zisťované u stacionárnych svetidiel. Z celového počtu 202 kontrolovaných druhov boli nedostatky zistené u 33 druhov v celkovej hodnote 2 950,66 €, čo predstavuje 16,3% druhov s nedostatkom v tejto skupine svetidiel.

V rámci kontroly boli zisťované nasledovné nedostatky:

- chýbajúce označenie CE ➡ 7 druhov,
- chýbajúci údaj o výrobcovi s plnou adresou ➡ 63 druhov,
- chýbajúci údaj o dovozcovi s plnou adresou ➡ 11 druhov,
- bez označenia identifikačným znakom ➡ 21 druhov,
- bez označenia triedou ochrany ➡ 29 druhov,
- iné chýbajúce označenie ➡ 7 druhov.

Inšpektori SOI žiadali v 86 prípadoch predložiť EÚ vyhlásenie o zhode na kontrolovaný výrobok. V 47 prípadoch im toto zo strany kontrolovanej osoby nebolo predložené. V 14 prípadoch predložené EÚ vyhlásenie o zhode nebolo v súlade s platným predpisom. Pokiaľ ide o kontrolu technickej dokumentácie, tak tá bola žiadaná v 32 prípadoch, pričom len v 6 z nich bola aj skutočne kontrolovanou osobou predložená.

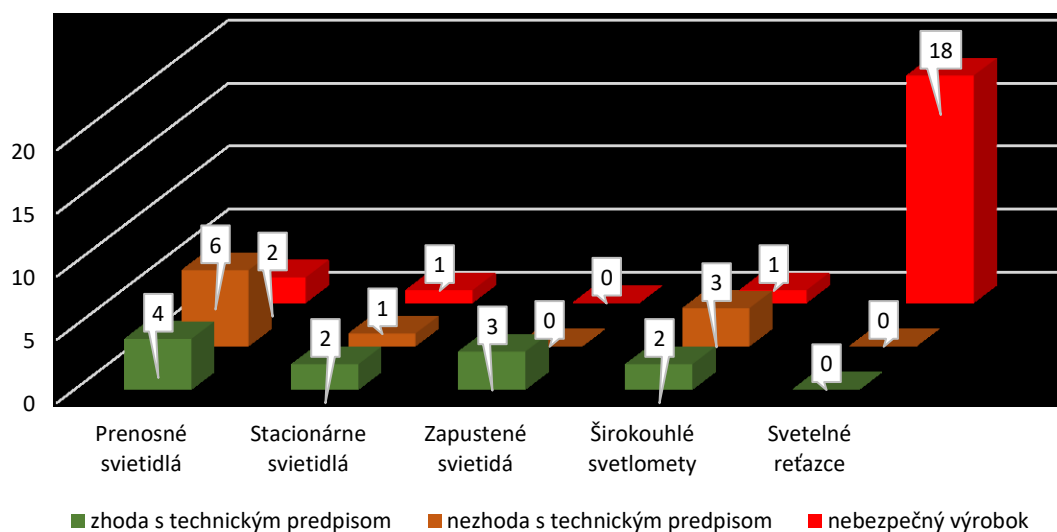
V 28 prípadoch zisteného nedostatku bolo kontrolovaným osobám umožnené prijať nápravné opatrenia na 83 druhov v celkovej hodnote 11 618,1 € s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov na výrobkoch nebudú tieto ďalej sprístupňovať na trhu a súčasne budú o zistenom nedostatku informovať všetkých svojich odberateľov. V 15 prípadoch na 15 druhov v celkovej hodnote 947,04 € boli kontrolovaným osobám uložené povinné opatrenia v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z., ktorými SOI zakázala ďalšie sprístupňovanie výrobkov na trhu a súčasne nariadila ich stiahnutie z trhu.

B Kontrola plnenia technických požiadaviek

Na overenie bezpečnosti svietidiel s predpísanými technickými požiadavkami odobrali inšpektori SOI celkovo **43 druhov** svietidiel sprístupňovaných na trhu SR. Išlo o výrobky, ktoré boli v priamej ponuke pre spotrebiteľa, či už v rámci kamenných prevádzkových jednotiek alebo prostredníctvom tzv. „online“ predaja. Testovanie vzoriek prebiehalo v akreditovanom laboratóriu v súlade s technickými normami. Výsledky skúšania akreditovaným laboratóriom preukázali, že:

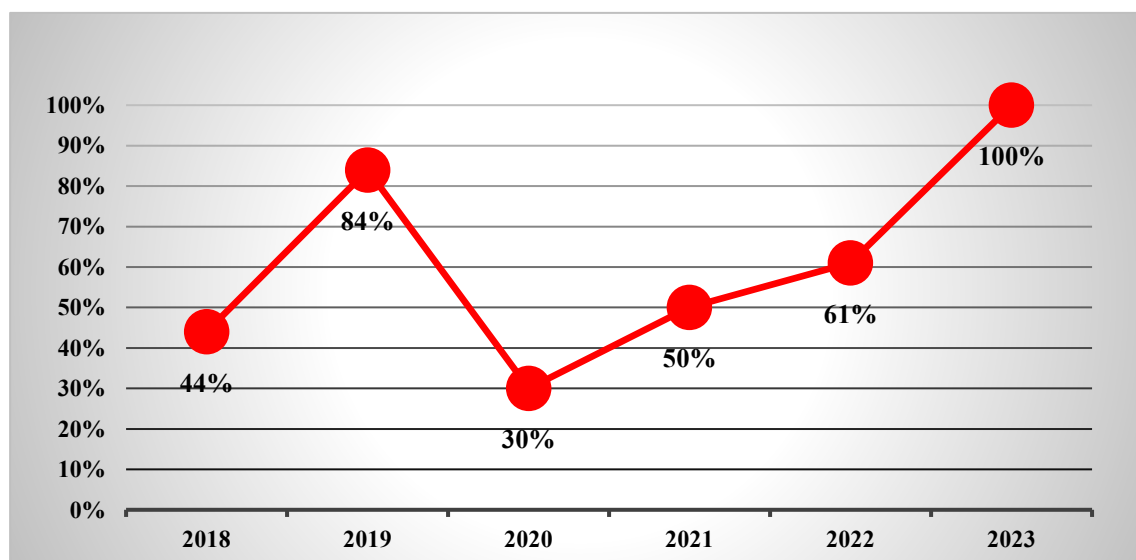
- **11 druhov** vyhovelo stanoveným technickým požiadavkám,
- **10 druhov** nebolo v zhode s požiadavkami technických predpisov, a
- **22 druhov** predstavovalo pre spotrebiteľa **vážne riziko ohrozenia zdravia** a boli klasifikované ako **nebezpečné výrobky**.

Graf č. 3 – Výsledky testovania jednotlivých druhov svietidiel

Jednoznačne najhoršie výsledky z testovania dosiahli svetelné reťazce. Z 18 testovaných druhov boli všetky nebezpečné. Takmer každý z testovaných reťazcov vykazoval súčasne niekoľko závažných technických nedostatkov, z ktorých každý môže mať za následok vážne ohrozenie zdravia spotrebiteľov. Napriek každoročným dôsledným kontrolám zo strany SOI, sa na trhu SR neustále sprístupňujú nové druhy svetelných reťazcov, ktoré nielenže nespĺňajú základné predpísané požiadavky platných právnych predpisov, ale svojim nedostatočným konštrukčným vyhotovením môžu ohroziť bezpečnosť a zdravie spotrebiteľov. Je dôležité uviesť, že pokiaľ v minulosti nebol rozdiel v tom, či má výrobca svetelného reťazca sídlo na území EÚ alebo v 3. krajine, posledné roky preukazujú, že drvivá väčšina nebezpečných reťazcov pochádza práve z dovozu, t. j. od výrobcov z 3. krajín.

Graf č. 4 - Percentuálny podiel nebezpečných svetelných reťazcov z celkového počtu testovaných reťazcov za obdobie rokov 2018 až 2023

Okrem svetelných reťazcov boli nebezpečný výrobky zistené aj v skupine prenosných svietidiel (2 druhy), stacionárnych (1 druh), ako aj v prípade širokohlých svetlometov (1 druh). Konkrétne išlo o:

- lávovú lampu zn. TEDi Art. No.: 9005100298, DNP 59,
- prenosné svietidlo zn. PEPCO, Item No./Model No.: 336718,
- reflektor zn. STREND PRO, typ: AG-HFLAL30W,
- stropné svietidlo zn. Strühm, typ LEON LED C 12W NW, BATCH: 0321SWO.

Príklady nebezpečných druhov svietidiel

Lávová lampa zn. TEDi Art. No.: 9005100298, DNP 59

Pôvod:

Nemecko

Druh nebezpečnosti:

Potenciálne nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom.

Príčiny nebezpečnosti:

Výrobok nevyhovel skúške elektrickej pevnosti, počas ktorej nastal preskok medzi živou časťou a prístupným kovovým povrchom svietidla. Ďalším technickým nedostatkom výrobku je neprimerané odľahčenie šnúry od ťahu, ktoré môže zapríčiniť prístup k živým častiam v dôsledku vykláznutia vodičov zo svorky.

Prenosné svietidlo zn. PEPCO, Item No./Model No.: 336718

Pôvod:

Poľsko

Druh nebezpečnosti:

Potenciálne nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom.

Príčiny nebezpečnosti:

V dôsledku ostrých hrán v priestoroch na vodiče môže dôjsť k poškodeniu prírodného kábla predratím izolácie, čo môže mať za následok prístup k živým častiam.

Pri 5 druhoch nezhodných výrobkov vyrobených výrobcami so sídlom v EÚ oznámila SOI príslušným hospodárskym subjektom, že tieto nespĺňajú požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2014/35/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu a príslušných noriem, a vyzvala ich na prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Len v 2 prípadoch hospodársky subjekt zareagoval a zaslal k zisteným nedostatkom svoje vyjadrenie a opatrenia na ich odstránenie. Následne bolo inšpektormi SOI overené, že hospodárske subjekty naozaj vykonali oznámené opatrenia.

SOI v prípade nesúlady svietidiel s požiadavkami technických predpisov umožnila kontrolovaným hospodárskym subjektom prijať nápravné opatrenia s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov na výrobkoch nebudú tieto ďalej sprístupňovať na trhu a súčasne budú o zistenom nedostatku informovať všetkých svojich odberateľov, resp. im SOI uložila povinné opatrenia v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z., ktorými zakázala ďalšie sprístupňovanie výrobkov na trhu a súčasne nariadila ich stiahnutie z trhu.

V prípade nebezpečných výrobkov boli opatrenia rozšírené o povinnosť hospodárskeho subjektu účinným spôsobom bezodkladne informovať o zistených rizikách, ktoré sa týkajú týchto výrobkov, osoby, ktoré by mohli byť použitím nebezpečného výrobku vystavené takému riziku.

SOI informovala o výskyte nebezpečných druhov svietidiel spotrebiteľov na svojej internetovej stránke www.soi.sk, a zároveň oznámila všetky dostupné podrobnosti, najmä údaje o identifikácii výrobku, pôvode a dodávateľskom reťazci výrobku, riziku súvisiacom s výrobkom, povahe a trvaní prijatých vnútroštátnych opatrení, do systému na rýchlu výmenu informácií Safety Gate/RAPEX.

Záver

Svietidlá na domáce použitie patria medzi výrobky, ktoré využíva široké spektrum spotrebiteľov v každodennom živote. Je preto nevyhnutné, aby ich výrobcovia venovali náležitú pozornosť najmä ich bezpečnosti. Z celkového počtu odobraných druhov svietidiel na overenie ich skutočných vlastností nevyhovelo skúškam až 32 druhov, čo predstavuje 74 % druhov s technickým nedostatkom. Skutočnosť, že až 22 druhov z nich predstavovalo pre spotrebiteľa závažné riziko ohrozenia zdravia a boli nebezpečnými výrobkami, len dokresľuje nepriaznivý postoj výrobcov v tomto sortimente k dodržiavaniu platnej legislatívy, menovite v časti ich vlastností. Z pohľadu účelu použitia svietidiel spotrebiteľmi ide o závažné negatívne zistenie, ktoré poukazuje na potrebu v pokračovaní overovania, či vlastnosti, ktoré deklarujú ich výrobcovia, naozaj zodpovedajú skutočnosti.

Zistené nedostatky v prípadoch povinného značenia, EÚ vyhlásenia o zhode, či technickej dokumentácie boli zapríčinené najmä v spojitosti s tým, že hospodárske subjekty, ktoré svietidlá na trhu SR sprístupňujú, nevedia aké platné predpisy sa na ne vzťahujú. Hospodársky subjekt, ktorý nepozná právny predpis, pod ktorý ním sprístupňovaný výrobok patrí, nemôže poznať ani povinnosti, ktoré mu z daného predpisu vyplývajú. V 71 % prípadov kontroly EÚ vyhlásenia o zhode, nebolo toto kontrolovanými osobami na žiadosť orgánu dohľadu predložené, resp. toto nebolo v súlade s platnými požiadavkami. EÚ vyhlásenie o zhode pritom predstavuje jeden z najdôležitejších výstupných dokumentov v rámci posudzovania súladu výrobku s uplatniteľnými požiadavkami harmonizačných právnych predpisov.

Závažným zistením je aj skutočnosť, že vo viac ako 81 % prípadov, nebola orgánu dohľadu predložená technická dokumentácia na kontrolované svietidlo. Ide pri tom o elementárnu povinnosť všetkých hospodárskych subjektov v distribučnom reťazci. Bez predloženia

technickej dokumentácie existuje riziko, že výrobok bol vyrobený bez náležitého posúdenia technických požiadaviek s požiadavkami predpísanými. Nakoniec výsledky testovania potvrdili práve opísanú skutočnosť.

Pretože výsledky kontrolnej akcie preukázali neuspokojivú úroveň nielen v plnení technických požiadaviek, ale aj iných povinností vyplývajúcich z NV SR č. 148/2016 Z. z., SOI bude pokračovať v hĺbkových kontrolách týchto výrobkov aj v budúcnosti.